

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

YENİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

Qardaşlıq və qarşılıqlı anlaşma...

İlham Əliyev: Özbəkistan birinci ölkə, öz təşəbbüsü ilə Qarabağ bölgəsinin bərpasına dərhal yardım edən Prezident Mirziyoyev dünyada ilk lider olub

**Şavkat Mirziyoyev:
Bizim real uğurlarımız var!**

Bax sah. 2

Bax sah. 4

Hibrid təhdidlər və dezinformasiya kampaniyasına YOX!

**10 ölkə bir çətir altında...
İƏT-in Xankəndi zirvəsi**

Bax sah. 3

Xəzər sahilərindən Avropaya uzanan “yaşıl dəhliz”

Bax sah. 5

**Vahid amal üçün!
Ənənələrimizi gələcək nəsillərə ötürən ideologiya...**

30 illik işğal və 150 milyard dollar dəyərində ziyan

Tramp-Netanyahu görüşü nə vəd edir?

ABŞ İrana qarşı sanksiyaları yumşaldacaqmı?

**Qəzzada 60 gün...
HƏMAS atəşkəsə “hə” deyəcəkmi?**

Bax sah. 7

**Ottava
Konvensiyasına qoşulmasa da...**

Bax sah. 6

10 ölkə bir çətir altında..

İƏT-in Xankəndi zirvəsi

Azərbaycan növbəti zirvə görüşüne ev sahibliyi etməyə hazırlanır. Bu dəfə ünvan Xankəndi şəhər olacaq. Belə ki, 2025-ci ilin 3-4 iyul tarixlərində Xankəndidə İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına (ECO/İƏT) üzv ölkələrin liderləri bir araya gələcək. 13 ölkə liderinin iştirak edəcəyi tədbirdə bölgənin gələcəyi ilə bağlı çox önəmlili müzakirələr aparılacaq.

Bu dəfə ünvan Xankəndi şəhər olacaq. Belə ki, 2025-ci ilin 3-4 iyul tarixlərində Xankəndidə İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına (ECO/İƏT) üzv ölkələrin liderləri bir araya gələcək. 13 ölkə liderinin iştirak edəcəyi tədbirdə bölgənin gələcəyi ilə bağlı çox önəmlili müzakirələr aparılacaq.

Xankəndidə baş tutacaq 17-ci sammitlə yanaşı, Ağdamda Gəncələr, Şuşada Biznes və Laçında Qadınlar forumları keçiriləcək.

Dünyada Azərbaycana və onun Liderinə artan inam

İƏT kimi nüfuzlu bir qurumun növbəti Zirvə görüşünün ev sahibi ölkəsi kimi Azərbaycanın müyyənələşdilməsi təsdiqi deyil. Bu, Azərbaycana və onun Liderinə dünyada artan inamın növbəti ifadəsidir. Hər zaman, hər yerdə Azərbaycanın milli maraqlarını qətiyyətlə qoruyan, ölkəmizi inamlı inkişaf etdirən Prezident İlham Əliyev milli səviyyədə əvəzolunmaz Lider kimi qəbul edilir. Aparılan çoxsaylı sosioloji sorguların nöticələri təsdiqləyir ki, Azərbaycan əhalisinin mütləq əksəriyyəti Ona inanaraq yüksək etimad göstərir. Bunu ölkəmizdə keçirilən son Prezident seçkilərin neticələri bir daha təsdiqlədi. Yüksək seçici fəallığı şəraitində baş tutan seçkilərdə İlham Əliyev səslərin 92,12 faizini qazanaraq növbəti dəfə Prezident seçildi.

Azərbaycan cəmiyyətində belə yüksək nüfuz qazanan Prezident İlham Əliyev, eyni zamanda, beynəlxalq məqyasda da qlobal liderlik keyfiyyətləri nümayiş etdirən siyaseti kimi tanınır - qəbul olunur. İlham Əliyevin liderlik missiyası milli məzmunlu, qlobal əhəmiyyətli fealiyyətlərə assosiasiya olunur. İlham Əliyev qlobal məqyasda meydana çıxan çağrışları, yeni trendləri anında dəyərləndirir, ardıcıl şəkilde regional və qlobal əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinə, beynəlxalq həmrəyliyin gücləndirilməsinə, tohľükəsizliyə təhdid hallarının aradan qaldırılmasına hədəfənlənən təsəbbüslerənə çıxış edir. Dövlətimizin başçısı dəfələrə beynəlxalq birlilik üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan məsələləri BMT-nin və digər nüfuzlu təşkilatların gündəmənə çıxarmağı bacarıb. Bu barədə istonilən qədər nümunə götirmək olar. Yeni növ koronavirus pandemiyasının yaratdığı təhdidlər hələ yaddaşlardan silinməyib. Azərbaycan Prezidenti qlobal liderlik nümunəsinə növbəti dəfə koronavirus pandemiyasının şəraitində nümayiş etdi. Belə çətin dönmədə Azərbaycan Prezidenti qətiyyətlə bəyan etdi ki, qlobal təhdidlər yaranan pandemiyaya qarşı mübarizənin səmərəliliyini artırmaq üçün beynəlxalq həmrəyliyin güclən-

dirilməsinə nail olmaq lazımdır. Dünya ölkələri, beynəlxalq təşkilatlar pandemiyaya qarşı mübarizədə koordinasiyalı fəaliyyət sərgiləməlidirlər. Beləliklə, Azərbaycan pandemiyaya qarşı global fəaliyyətin səfərbər edilməsi səylərinin önünde getməyi bacardı. Ölkəmiz uğurla sədrlik etdiyi Türk Şurasının ve Qosulmama Hərəkatının pandemiyaya qarşı mübarizə mövzusuna həsr olunan Zirvə görüşlərinin keçirilməsinə nail oldu. Bundan başqa, dövlət başçısının təsəbbüsü ilə 2020-ci ilin dekabr ayında BMT Baş Assambleyanın dövlət və hökumət başçılarının səviyyədən Xüsusi sessiyası keçirildi. Xüsusi sessiyasının keçirilməsi təsəbbüsü dünən bütün qitələrindən olan 130-dan çox ölkə tərəfində dəstəklənmişdi.

Azərbaycanın dövlət başçısının siyaseti milli maraqlarla, ədalət prinsipinə və beynəlxalq hüquqə osaslanır. Təbii ki, bu, Prezident İlham Əliyevin dünya məqyasında nüfuzunun artmasına, qlobal siyasetdə öz yeri və dəstxətti ilə seçilən Lider kimi qəbul olunmasını şərtləndirir. Bunun nöticəsidir ki, təkçə son vaxtlarda Prezident İlham Əliyev hem İslam coğrafiyasında, həm də Avropanın məkanında dövlət və hökumət başçılarının iştirakı ilə keçirilən müxtəlif sammitlərə faxri qonaq qismində davötər alıb.

Son illərdə Azərbaycan ölkəmizə və onun Liderinə artan inamın təsdiqi olaraq mötəber beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyi, müxtəlif ölkələrin, gür mərkəzlərinin dənisiqlər apardığı və on əsasında hamının qəbul etdiyi idealoq məkmənanı qəvrilib. Azərbaycan bir növ barışdırıcı, əlaqələndirici, bütün torəfləri bir araya gotiren missiya yerinə yetirir, desək, əsl həqiqəti ifadə etmiş olarıq. Ölkəmiz ev sahibliyi etdiyi "Eurovision" mahnı müsabiqəsində, Birinci Avropa Oyunlarında, IV İsləm Həmrəyliyi Oyunlarında, COP29 konfranslarında nümayiş özünü yeni yüksək standartlarını təqdim edib. Bütün dünən Azərbaycan dövlətinin gücünün, siyasi iradəsinin, həmçinin cəmiyyətinin toleranlılığını və həmrəyliyinin şahidi olub.

Azərbaycanın haqq işinə davamlı dəstək

Öz növbəsində təşkilata üzv ölkələrini Azərbaycanın haqq işinə daim öz dəstəklərini göstərlərlər. Türkiye və Pakistanın Azərbaycana dəstəyi özünü bütün dövlərlərdə açıq şəkildə bürüzo verib. Bu ki ölkənin Vətən müharibəsi dövründə Azərbaycana siyasi və mənəvi dəstəyi açıq və birmənalı olub.

Həmçinin 2021-ci ildə Türkmənistanda Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə keçirilmiş XV Zirvə toplantısının sonunda qəbul edilən "Aşqabad fealiyyət konsensusu" adlı yenik boyannamədə Azərbaycanın maraqlarına birbaşa cavab verən müdədələr da öz əksini təpib. Sənədin metnində Azərbaycanın ikinci Qarabağ müharibəsində qazandığı Qələbə münasibəti təbrik yer alıb. Sənəddə respublika-

mızın ərazi bütövlüyünün bərpasının məhrəban qonşuluq münasibətlərinin qurulması yolu ilə Cənubi Qafqaz regionunda davamlı sülh və iqtisadi tərəqqiyə yol açacağına inam ifadə olunur, üzv dövlətlər Azərbaycanın işgaldən azad edilmiş ərazilərində yenidenqurma layihələrinə sormaya yarılmaq imkanlarını arasdırmağa çağırılır. Bütün bunlar ölkəmizin təşkilatın fealiyyətində oynadığı rola, Prezident İlham Əliyevin qonşu və tərefdəş ölkələrin münasibətdə yürüdüyü və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığı istiqamətlənən siyasetə, Azərbaycanın Vətən müharibəsində Qələbə qazanmaqla regionda yaradığı yeni reallıqlar sayəsində artan nüfuzuna verilən yüksək qiymətin əyani təzahürələridir.

İƏT-in ən fəal üzvlərindən biri

1964-cü ildə İran, Pakistan və Türkiye tərəfindən İnkışaf üçün Regional Əməkdaşlıq (İRƏ) adı ilə üç ölkə arasında iqtisadi, texniki və mədəni əməkdaşlığı möhkəmləndirmək məqsədilə yaradılmış təşkilat 1985-ci ildən etibarən İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı adlandırılub. Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra - 1992-ci ildə təşkilata üzv olub. Hazırda mənzil-qərargah Tehranda yerləşən ECO-nun 10 üzvü var - Azərbaycan, Əfqanistan, Qazaxstan, Qırğızistan, Pakistan, Tacikistan, Türkiyə, Türkmenistan, Özbəkistan, İran. İƏT-a üzv olan ölkələrdə, ümumilikdə, 550 milyon əhali yaşayır. Bu o deməkdir ki, təşkilat hem coğrafiya, hem də istehlakçı baxımından kifayət qədər ciddi potensiala malikdir. Təşkilatın əsas məqsədi üzv ölkələrin iqtisadi əməkdaşlığını artırmaqdır.

Ötən müddədə Azərbaycan təşkilatda fəal rol ilə seçilərək və üzv dövlətlərlə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq əlaqələri qurub. Azərbaycanın xarici siyasetdə ECO-ya üzv ölkələrlə əlaqələr prioritet istiqamətlərindən birini tutur. Prezident İlham Əliyev bununla bağlı ölkəmizin mövcəyinə diqqət çəkərək bildirir: "Azərbaycan İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının fəal üzvüdür. İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlər münasibətlərimiz dostluq və qarşılıqlı hörmətə əsaslanır. Biz, həmçinin beynəlxalq platformlarda, o cümlədən İsləm Əməkdaşlıq Təşkilatı və Qosulmama Hərəkatı çərçivəsində İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərlə səmərəli əməkdaşlıq edirik".

Qeyd edək ki, böyük siyasetçi Heydər Əliyev də zamanında ECO-nun fealiyyətinə xüsusi önem verirdi. Belə ki, O, 2002-ci ildə ECO-ya üzv ölkələrin İstanbulda keçirilmiş dövlət və hökumət başçılarının 7-ci Zirvə görüşündə təşkilatın da səmərəli fealiyyətinin tömən olunması məqsədilə Bakıda qurumun Tədqiqat Mərkəzinin yaradılması təklifini irəli sürüb. 2006-ci ildə İƏT-in ölkəmizdə IX Zirvə görüşündə Mərkəzin Bakı şəhərində təsis edilməsi

təklifi Prezident İlham Əliyev tərəfindən yenidən irəli sürürlər və 2021-ci ilin martında təşkilatın Türkiyənin sedrliyi ilə vi-deokonfrans vasitəsilə keçirilmiş XIV toplantısında Mərkəzin nizamnaməsi imzalanıb. Tədqiqat Mərkəzinin əsas fealiyyət isitmətləri iqtisadi tədqiqatlarla əsaslanan regional əməkdaşlığın qurulması üçün ECO-ya və üzv ölkələrə yardım etməkdir.

Azərbaycan ECO-nun fealiyyətinə töhfələrini davam etdirir. Ölkəmiz təşkilatın bir sira toplantılarına uğurla ev sahibliyi edib. Belə ki, təşkilatın 9-cu və 12-ci Zirvə toplantıları müvafiq olaraq 2006-ci və 2012-ci illərdə Bakıda reallaşıb. 2023-cü il oktyabrın 10-da isə Şuşada İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Nazirlər Şurasının 27-ci iclası keçirilib. Eyni zamanda, Şuşa şəhəri 2026-ci il üçün İsləm Əməkdaşlıq Təşkilatının mədəniyyət paytaxtı olaraq seçilək ki, bu da regionda turizm və mədəniyyət sahələrində əməkdaşlığın inkişafına töhfə verəcək bir prosesdir. ECO regionun nə-həng iqtisadi potensialından daha səmərəli istifadə, region ölkələri arasında iqtisadiyyat və ticarət sahəsində əlaqələrin inkişaf etdirilməsi baxımından olverişli imkanlara malikdir. Azərbaycan təşkilatın fəal üzvələrinin bütün sahələrdə genişlənməsinin tərəfdarıdır.

Respublikamızın ECO-ya üzv ölkələrində bir sira məqamları qeyd etmək mümkündür. Belə ki, dövlətimizin başçısı İlham Əliyev Azərbaycanın nəqliyyat-logistika infrastrukturunun bütün ECO ölkələri üçün açıq olduğunu bildirib. Eyni zamanda, rəsmi Bakı ilə Tehran arasında İran ərazisi vasitəsilə Azərbaycandan Naxçıvan Muxtar Respublikasına çıxış imkanı yaradacaq avtomobil və dəmir yoluun çəkilməsi barədə razılıq əldə olunub. Son illərdə Azərbaycan Şimal-Cənub və Transxəzər marşrutlarının funksionallığının artmasına sanballı töhfələr verib. Ölkəmiz həmçinin Zəngəzur Dəhlizinin yaradılmasına güclü siyasi irade göstərir. Bütləylikdə Azərbaycanın yaratdığı nəqliyyat-logistik infrastruktur ECO ölkələrinin ineqrasiyası üçün yeni imkanlar açır.

İƏT-in Zirvə görüşünün Xankəndidə keçirilməsinin xüsusi önəmi

İƏT-in növbəti Zirvə toplantısının məkanı kimi məhz Xankəndinin seçilməsi xüsusi mona daşıyır. Bu, Azərbaycan diplomatiyasının növbəti böyük uğurudur. Xankəndi 30 ilən çox bir müddət ərzində erməni separatizminin, necə deyərlər, beşiyi olub. Həmin dövrdə bu Azərbaycan şəhərində və otrəfərə əraziyələrdə suverenliyimiz kobud şəkildə pozulub. Azərbaycan dövləti və xalqı bu reallıqla barışa bilməzdi və barışmadı da. Müzəffər Ordumuz 2023-cü ilin sentyabrında keçirilən 23 saatlıq lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin nəticəsi olaraq şəhəri separatçı rejimdən tozlaşdırıldıqdan sonra Xankəndidə qanuni idarəetmə qurulub, burada üçüncü bayraqımız əzəmətə dalğalanır. Bir vaxtlar qarşılurmaının mərkəzi olmuş Qarabağ bu gün sülhə əsaslanan ineqrasiyasının məkanı-

na, Avrasiya dialoğunun siyasi mərkəzinə çevrilir.

Postmühərbi dövründə qalib Azərbaycan işgalden azad olunmuş ərazilərdə genişiqliq-yashlı quruculuq-bərpa işlərinə start verib. Xankəndidə baş tutacaq tədbir ECO-ya daxil olan ölkələrin Qarabağda aparılan bərpa-quruculuq işlərinə dahu feal şəkildə colb olunmalarına görüb çıxara bilər. Qeyd edək ki, artı bəzi üzv dövlətlər, o cümlədən Türkiyə, Özbəkistan, Qırğızistan və Qazaxistan bərpa-quruculuq işlərinə öz töhfələrini veriblər. Beləliklə, Zirvə toplantısı bir daha gətərəcək ki, Qarabağ artıq münasibət zonası deyil, bu ərazilər sülh, dayanlıq inkişaf və iqtisadi əməkdaşlıq üçün bir məkandır.

Mübariz ABDULLAYEV

Hibrid təhdidlər və dezinformasiya kampaniyasına YOX!

Milli Məclisin Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı komissiyası bu istiqamətdə yeni məlumatlar açıqlayıb

Ölkemizə qarşı hibrid təhdidlər, o cümlədən təxribat xarakteri daşıyan məlumatların yayılması, kiberhücumlar, sozial şəbəkələrdə qarayaxma kampaniya-larının qarşısının alınması təhlükəsizlik baxımından böyük önəm daşıyır. Bəzi

xarici dövlətlərin ölkəmizə qarşı qərəzli mövqeyi, xarici müdaxilələrin qarşısının alınması ilə bağlı mübarizə sahəsində ciddi addımların atılmasını zəruri edir. İdeoloji təhlükəsizlik məsələlərinin həmişə aktual olduğunu nəzərə alsaq, bu amilin daim diqqət mərkəzində saxlanılması vacibdir.

12 günlük qarşıdurmada Ölkəmizi hədəf seçənlər...

Yeri gəlmişkən, Milli Məclisin Xərici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı komissiyası da bu istiqamətdə fəaliyyət göstərərək vaxtaşırı olaraq zəruri açıqlamalar yayır. Belə ki, iyulun 1-də Komissiya ölkəmizə qarşı aparılan dezinformasiya kampaniyasına dair açıqladığı məlumatda İsrail-İran münaqişəsi fonunda baş verənləri diqqətə çatdırıb. Komissiya 2025-ci il 18 iyun tarixli açıqlamasının davamı olaraq bildirir ki, İran İslam Respublikası ilə İsrail Dövləti arasında baş verən 12

verdiyi açıqla-
malara baxmayaraq, Komissiyanın
apardığı monitoringlər zamanı qonşu
və dost İran İslam Respublikasının əra-
zisində və ondan kənarda fəaliyyət
göstərən qruplar tərəfindən “Teleg-
ram”, “TikTok”, “Facebook”, “X” və
“YouTube” kimi platformalarda “mü-
naqişədə Azərbaycanın rolü” ilə bağlı
saxta xəbərlər və məlumatlar paylaş-
laraq dövlətimizin təhlükəsizliyi və
milli maraqları əleyhinə genişmiqyaslı
dezinformasiya kampaniyalarının da-
vam etdiyi müəyyən edilib.

Anti-Azərbaycan kampaniyası 600-ə yaxın hesabdan aparılır

Kampanya zamanı İran cəmiyyətinin də hədəf auditoriyası olduğu təsbit edilib, ölkə daxilində anti-Azərbaycan sentimentin formalasdırılması istiqamətində fəaliyyətin aparıldığı müşahidə olunub. İranın Ermənistandakı səfirinin səsləndirdiyi təxribat xarakterli iddiallardan sonra isə İranda erməni-pərəst dairələrin və şəxslərin, o cümlədən Ermənistana bağlı şəbəkələrin anti-Azərbaycan və qızışdırıcı ritorikasının daha da arttığı diqqəti cəlb edib. Eyni zamanda, İranda məskunlaşaraq Azərbaycan əleyhinə fəaliyyət göstərən Azərbaycan əsilli qruplaşma üzvlərinin sosial media platformaları vasitəsilə din pərdəsi altında manipulyativ fikirlərdən istifadə etməklə vətəndaşlarımıza müxtalif təxribatlar tövərətmələri üçün çağrıqlar etdikləri eşkar olunub.

Komissiyanın hesablamalarına görə, anti-Azərbaycan kampaniyası İrandan qaynaqlanan 270-dən çox profillə, əsasən, Azərbaycan, rus, fars, qismən də ingilis, türk və ərəb dillərində 600-ə yaxın hesabdan aparılır. Bundan əlavə, həmin qrupların yalnız “TikTok” platformasında 215-dən çox aktiv hesabı fəaliyyət göstərir. Parlamentin Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı komissiyası aidiyyəti dövlət qurumları ilə birgə dövlətimizə qarşı aparılan bu fəaliyyətləri diqqətlə izlədiyini və müvafiq cavab tədbirləri görüldüyünü bəyan edib.

nağa çağrırib.

Rusiyada yaşayan azərbaycanlılara qarşı geniş kampaniya başlayıb

İyulun 2-də isə Milli Məclisin Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı komissiyanı ölkəmiz əleyhinə qarşı aparılan informasiya kampaniyasına dair açıqlama yayılıb. Komissiyanın öz səlahiyyətləri çərçivəsində apardığı monitorinqlər nəticəsində müəyyən edilib ki, Rusyanın Yekaterinburq şəhərində həmvətənlərimizə qarşı edilən qanunsuz hərəkətlərdən sonra Rusiya mediasında, habelə telegram platformasında müxtəlif xəbər kanalları və şəxslər tərəfindən Azərbaycana və Rusiada yaşayan azərbaycanlılara qarşı geniş informasiya kampaniyası başladılıb. Araşdırma zamanı soydaşlarımıza göstərilən aqressiv davranış və qeyri-insani münasibətin adıçəkilən resurslarda da geniş təbliğ olunması və Azərbaycana qarşı qeyri-dost addımların atılması ilə bağlı təxribatçı çəgirişlər müsahidə edilib.

Bundan əvvəl də Azərbaycanın beynəlxalq hüquqa və milli maraqlara söykənən fəaliyyətlərinə müxtəlif hibrid təhdid aletləri vasitəsilə təsir etmək cəhdləri barədə tərəfimizdən ətraflı açıqlamalar verilib. Komissiya Milli Məclisin müvafiq komitələri, Aparatı və digər dövlət orqanları ilə əlaqələndirilmiş şəkildə ölkəmizə qarşı aparılan dezinformasiya kampaniyaları ilə bağlı qabaqlayıcı tədbirlər görür. Qurum davam edən informasiya kampaniyasının fonunda vətəndaşlarımızı və xaricdə yaşayan həmvətənlərimizi yalnız Azərbaycanın dövlət qurumları və rəsmiləri tərəfindən verilən məlumatlara istinad etməyə və inanmağa çağırıb.

Rusiyada yaşayan Azərbaycan vətəndaşlarının və azərbaycanəsilli şəxslərin hüquqları pozulub

Baş prokurorluq: Ölkə hüdudlarından kənarda Azərbaycan vətəndaşının, dövlətinin marağının mənafelərinə qarşı törədilən cinayət əməlləri hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən cinayət qaydasında təqib edilir

Rusiyada azərbaycanlılara qarşı aparılan qeyri-qanuni təzyiqlər davam etməkdədir. Belə ki, iyulun 1-də Rusyanın Ural vilayətindəki Azərbaycan diasporunun rəhbəri Şahin Şıxlinski və oğlu Mutvali Şıxlinski saxlanılıb. Şahin Şıxlinski Yekaterinburqda “Baku Plaza” ticarət mərkəzinin yaxınlığında Rusiya hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən saxlanılıb. Saxlanılan zaman ona qarşı zorakılıq tətbiq edilib. Bundan başqa, Voronejdə azərbaycanlı sahibkar Yusif Xəlilov həbs edilib. Y.Xəlilov regionun ən böyük Alekseyevski bazarının hömsahibidir. “Lukoil” şirkətlər qrupunun Ural regionundakı istehsalat birliliyinin rəhbəri Əhməd Hacıyev də saxlanılanlar arasındadır. İyulun 2-də isə Yekaterinburq şəhərində Azərbaycan diaspor təşkilatlarının rəhbərlərindən biri olan Şahin Şıxlinski azadlığa buraxılıb. O, KİV-ə açıqlamasında bildirib ki, “Arxamızda güclü dövlətimiz və rəhbərimiz var. Biz özümüzü kimsəsiz hesab etmirik. Əminəm ki, bu hallar və gərginlik də tezliklə aradan qalxacaq. Biz yenə əvvəlki kimi Rusiya-Azərbaycan dostluğunun şahidi olacaqıq”.

raq müvafiq qurumlarla birgə geniş və əhatəli müzakirələr aparıb.

Brifinqdə çıxış edən Baş prokurorun xüsusi tapşırıqlar üzrə böyük köməkçisi İlqar Səfərov bildirib ki, Azərbaycan hansısa dövlətin daxili işlərinə qarışmaq niyyətində deyil - lakin proses zamanı bir və ya neçə Azərbaycan vətəndaşına qarşı xüsusi amansızlıq nümayiş etdirilirsə, onların hüquqları kütłəvi şəkildə pozulursa, xüsusi amansızlıqla öldürülürsə, Azərbaycan dövlətinin və hüquq-mühafizə orqanlarının bu hadisəyə reaksiya verməsi vəzife borclarımızdan biridir: “Ölkə hüdudlarından kənarda Azərbaycan vətəndaşının, dövlətinin mərağının mənafelərinə qarşı törədilən cinayət əməlləri hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən cinayət qaydasında təqib edilir. Əgər belə şəxslər tərəfdən çıxdığımız müqavilələrlə həmin dövlətlərdə məsuliyyətə cəlb edilməzsə, təbii ki, biz onların məsuliyyətə cəlb edilməsi üçün müxtəlif istiqamətdə zəruri tədbirləri görürük”.

Baş Prokurorluğun İstintaq İdarəsinin müstəntiqi Pərviz Cəlilov isə deyib ki, Hüseyin və Ziyəddin Səfərov qardaşlarının ölümü ilə bağlı müxtəlif xəstəliklər göstərilsə də, hər iki şəxsin dəfn edilməsi üçün Azərbaycana gətirilmiş nəşləri Baş Prokurorluğun İstintaq İdarəsi tərəfindən müayinə aparılması üçün ekspertizaya təqdim olunub. Peşəkar həkim tibbi-ekspertlərinin, prokurorluğun vəzifəli şəxslərinin iştirakı ilə meyitlər müayinə edilib. O qeyd edib ki, artıq bununla bağlı Səhiyyə Nazirliyinin Məhkəmə Tibbi Ekspertiza və Anatomiya Birliyinin baş direktoru Ədalət Həsənov tərəfindən ekspertizanın nəticələri açıqlanıb: “Hər iki şəxsin meyitinin daxili və xarici müayinəsi zamanı çoxsaylı xəsarətlər, sümüklərin yerdəyişmiş sıyıqları, daxili orqanların zədələnməsi halları aşkar edilib. Bu da həmin şəxslərin saxlanılma və daşınması zamanı geniş şəkildə fiziki zoraklığa məruz qaldığını bir daha təsdiq edir. Ekspertizanın rəyinə əsasən, Səfərov qardaşlarının hər biri postravmatik və posthemorrogik şokdan vəfat ediblər ki, bu da çoxsaylı fiziki xəsarətlər noticosində baş verib”.

Bu həmçinin qızıl çəkən Baş Prokurorluğunun Beynəlxalq Hüquqi Əməkdaşlıq İdarəsinin rəis müavini Samirə Nəcəfzadə deyib ki, qəsdən adamöldürmə, işgəncə və qeyri-insani rəftar beynəlxalq müqavilələrin tələblərinin kobud şəkilde pozulmasına gətirib çıxarıır. Həm Azərbaycan, həm də Rusiya bir çox beynəlxalq müqavilələrin və konvensiyaların üzvüdür: “Bunlardan Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İşgəncələrə qarşı Konvensiyasını, “Mülki və siyasi hüquqlar haqqında beynəlxalq paktı”nı qeyd edə bilərik. Son hadisə zamanı bu konvensiya və paktların tələbləri pozulub. Bundan başqa, Avropanın İnsan Hüquqları Konvensiyasını qeyd etmək olar. Azərbaycan hazırda da bu konvensiyadan üzvüdür. Rusiya isə 2022-ci ilə qədər sözügedən konvensiyasının üzvü olub. Bu konvensiyadan tələblərinə əsasən də, Rusiyada yaşayan Azərbaycan vətəndaşlarının və azərbaycanlıları şəxslərin hüquqları pozulub”.

Onu da qeyd edək ki, Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova bildirib ki, Rusiya ilə Azərbaycan arasında dostluq münasibətləri son dərəcə vacibdir, onu korlamaq istəyənlər nə etdiklərini yaxşı düşünməlidirlər. O deyib ki, "Bunun üçün əllərini ovuşdurulanlar çıxdur, ancaq onlar məyus olacaqlar. Çünkü bizim üçün, hesab edirəm ki, hər iki xalq üçün dostluq münasibətləri həqiqətən də son dərəcə vacibdir. Onları korlamaq istəyənlər isə nə etdiklərini yaxşıca düşünməlidirlər".

Kiberhücumlar - bu əməllərin arxasında nə dayanır?

Cari ilin fevral ayında Azərbaycanda bir sıra media resurslarına qarşı kibərhücumlar həyata keçirilib. Qeyd edək ki, budefəki hücumlar əvvəlkilərdən ciddi şəkildə forqlənirdi - bu hücumlarda xüsusi vəsiyətərəndən istifadə edilib. İlkən araşdırılmalarə əsasən, ondan sonra media resursunun məruz qaldığı

gi kibərhücumlar bir-biri ilə əlaqələndirilmiş formada siyasi motivləri özündə ehtiva edən hücumlar olub. Daha çox cəmiyyət üzərində psixoloji təsir imkanları yaratmağa yönələn bu hücumlar yüksək səviyyədə təşkilatlanan kibər casus qrupu tərəfindən təşkil olunub. Hücum

nöticəsində bir sıra web-serverlorın məlumatları və ehtiyat nüsxələri siliniib, saytlara giriş möhdudlaşdırılıb. Məlum hadisədən sonra media resurslarının kibərthlüksizliyinin təmin edilməsi məqsədilə aiddiyatlı qurumlar

Saman altında su yeritmək

Məsələ ilə bağlı Azərbaycan Jurnalistlər Şəbəkəsi İctimai Birliyinin sədri Ayaz Mirzəyev "Yeni Azərbaycan" qəzetiñə şəhərində qeyd edib ki, kibərhücumlar məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilib. "2025-ci ilin əvvəlində Azərbaycanın bir sıra aparıcı media orqanları məqsədi şəkildə həyata keçirilmiş kibər hücumlara məruz qaldı. Serverlər və idarəetmə panellərinə daxil ol-

fəaliyyət həyata keçirilir. Texniki analizlərin ilkin nöticələri göstərdi ki, bu müdaxilələr yüksək peşkarlıqla icra olunub və yalnız fordi təşəbbüsələ deyil, ciddi təşkilatlanma və resurs tələb edən, ehtimal ki, müyyəyən dairələrin nəzarəti altında faaliyyət göstə-

ron itixtaslaşmış kibərthlüksisələr tərəfindən həyata keçirilib. Bu işə xarici ölkələrin xüsusi xidmət orqanlarının prosesde iştirakı ilə bağlı əsaslı şübhələr yaradır," - deyə A.Mirzəyev əlavə edib: "Əvvəlcə bəzi internet resurslarının əsas sohifələrində dini məzmunlu vizualların yerləşdiriləsi hücumların hansısa müsləman ölkəsindən qaynaqlandığı tövsiyətini yaratsa da, da-

ha dərin texniki təhlillər fərqli nöticələr ortaya qoydu. İzləmə və analizlər bu hücumların Rusiya mənşəli APT (Advanced Persistent Threat) təpli bir qrup tərəfindən həyata keçirildiyini göstərdi". A.Mirzəyev vurğulayıb ki, rus haker qrupunun hücumlarının arxasında bir sıra səbəblər dayanır: "Bu

kontekstdə diqqətə alınmalıdır digər bir məqam odur ki, hücumların baş verdiyi dövrə - fevralın 3-də - Azərbaycanda hüquqi statusu olmayan və fəaliyyətinə qanunveriliyin ciddi pozuntularına yol verdiyi üçün Rusiya İnformasiya-Mədəniyyət Mərkəzi - "Rus Evi"nin fəaliyyəti dayandırılmış, "Rossiya Segodnya"nın (Sputnik) Bakı ofisinin fəaliyyəti ilə bağlı da oxşar qərar verilmişdi. Hücumların bu qərarlarla siyasi reaksiya olaraq həyata keçirildiyi ehtimalıñ gücləndirən faktlar mövcuddur. A.Mirzəyevin sözlərinə görə, ister Rusiya, isterse də başqa istənilən tərəfdən həyata keçirilmiş bu kimi kibərhücumlar Azərbaycanın informasiya təhlükəsizliyi üçün ciddi təhdiddir. "Belə hallar, eyni zamanda, həlak olan şəxslərin ailələrinə kompensasiya ödəsi idi, bu gün başqa cür münasibətlər müşahidə olunardı. Amma Rusiya na üzr istədi, no də kompensasiya ödədi. Rusiya öz əməlini ört-basdır etmək üçün müxtəlif saxta versiyalar ortaya atdı. Ən acımacaqlı hal isə, təyyarə hadnasından sonra Rusiya müyyəyen dairələrin göstərişləri osasında rus haker qruplarının Azərbaycan media resurslarına kibərhücumla təşkil etməsi idi. Moskvanın Azərbaycana hazırlı münasibətinin mahiyyətinə anlaşılmışdır. Azərbaycan öz müstəqilliyini elan etdikdən sonra Rusiya ilə balanslı münasibələrin qurulmasına üstünlük verib və indiyə qədər

tərəfindən dərhal müvafiq addımlar atılaq hücumların qarşısı alınır. Ekspertiza nöticələri onu göstərir ki, kibərhücum zamanı istifadə olunan texniki üsullar və davranış modelleri Rusiya ilə əlaqəli olan APT 29 haker qrupuna məxsusdur. Sözişdən qrup xüsusi əhəmiyyətli kibərhücumlar həyata keçirən qrup hesab olunur - əsas fəaliyyət istiqamətləri müxtəlif ölkələrin hökmət qurumlarını və xarici diplomatik nümayəndəklərinin informasiya resurslarına daxil olub gizli məlumatları öyrənmək və pozucu emallərə yol vermək, o cümlədən müdafiə, təhlükəsizlik və enerji sahələrində xüsusi əhəmiyyət kəsb

edən layihələrə giriş oldu etməkdir. Rus haker qrupunun Azərbaycan media resurslarına kibərhücumları Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik və qarşılıqlı fealiyyət haqqında bəyannamənin konkret müddəələrinin açıq şəkildə pozuflmasıdır. Keçmiş il dekabrın 25-də AZAL-a məxsus Bakıdan Qrozniya üçən "Embraer"-E190 təyyarəsinin Qazaxistanda Aktau şəhərində qəzaya uğramamışdan əvvəl Rusiya semasında hückuma məruz qalmasının araşdırılması və sebəbkarların coşancları ilə bağlı Azərbaycanın haqlı tələbləri fonunda bu hadisənin baş verəməsi təsdiđi ola bilmez.

mühitdə belə destruktiv və qeyri-dost yanaşmalar Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinə, media əməkdaşlığına və regional sabitliyə ciddi zərər vura bilər".

Moskva yeni düşmən axtarışındadır

Politoq İlyas Hüseynov qəzətimizə şəhərində bildirib ki, ətən ilin sonlarından başlayaraq Rusiya Azərbaycana

qarşısında müxtəlif müstəvərilər hücumlar həyata keçirib. "Rusiyadan somasında Azərbaycan Hava Yollarına məxsus məlki təyyarənin vurulması Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində ciddi gərginliyə götürüb çıxarıdır. Sözsüz ki, ilkin dövrlərdə əgər Rusiya Azərbaycandan üzr istəse idi, eyni zamanda, həlak olan şəxslərin ailələrinə kompensasiya ödəsi idi, bu gün başqa cür münasibətlər müşahidə olunardı. Amma Rusiya na üzr istədi, no də kompensasiya ödədi. Rusiya öz əməlini ört-basdır etmək üçün müxtəlif saxta versiyalar ortaya atdı. Ən acımacaqlı hal isə, təyyarə hadnasından sonra Rusiya müyyəyen dairələrin göstərişləri osasında rus haker qruplarının Azərbaycan media resurslarına kibərhücumla təşkil etməsi idi. Moskvanın Azərbaycana hazırlı münasibətinin mahiyyətinə anlaşılmışdır. Azərbaycan öz müstəqilliyini elan etdikdən sonra Rusiya ilə balanslı münasibələrin qurulmasına üstünlük verib və indiyə qədər

salmaga çalışır və Ukrayna ilə mühabibə fonunda yeni düşmən axtarışındadırlar. Öz imperiya ambissiyalarından ol çıkmırlar. Yekaterinqurquda soydaşlarımızla qarşı baş verən dohşəti hadisə bunu deməyə əsas verir".

Yunis ABDULLAYEV

Ottava Konvensiyasına qoşulmasa da...

Ermənistəni necə cəzalandırmaq olar?

Rusyanın beş qonşusu Ottava Konvensiyasından çıxmazı planlaşdırır. Qeyd edək ki, Litva, Latviya və Estoniya Ottava Konvensiyası - Mina Qadağası Müqaviləsindən çıxmak üçün Birleşmiş Millətlər Təşkilatına bildiriş göndərlər. Polşa və Finlandiya isə yaxın günlərdə BMT-yə müvafiq sənədləri təqdim edəcəklər. Bu qərar Rusiya və Ukraynanın piyada əleyhine minalarında istifadəni artırdığı bir dövra təsdiđib edir. Rusiya, ümumiyyətə, bu konvensiyaya qoşulmayıb və 2022-ci ildən etibarən Ukraynada cəbhə xətti boyunca bir çox ərazilərinə minalayıb. Ukrayna ordusu da rus silahlı qüvvələrinin ölkənin daxili ərazilərinə hücumlarının qarşısını almaq üçün minalardan istifadə edir. Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenksi de ölkəsinin müqavilədən çıxmazı üçün forman imzalayıb. Lakin müharibə şəraitində müqavilədən çıxış hüquqi baxımdan müvəqqəti olaraq mümkünsüz edib.

Xatırladıq ki, Mina Qadağası Müqaviləsi 1997-ci ildə Kanadanın Ottava şəhərində qəbul olunub və 1999-cu ildə qüvvəyə minib. Bu sənəd piyada və tank əleyhine minaların istifadəsini, istehsalını, saxlamasını və ötürürləşməsini qəti şəkildə qadağan edir. Hazırda 166 ölkə müqaviləyə qoşulub. Müqaviləyə

qoşulmayan böyük dövlətlər arasında Rusiya, ABŞ və Çin var. Azərbaycan, Ermenistan və Gürcüstan da bu müqaviləyə qoşulmayıb. Postsovet ölkələrindən yalnız Belarus, Ukrayna və Türkmenistan Ottava Konvensiyasına imza atıb.

Konvensiya münaqışını daha da intensivləşdirir

Məsələ ilə bağlı politoloq Asif Nərimanlı "Yeni Azərbaycan" qəzetiñə şəhərində qeyd edib ki, müharibə şəraitində Ottava Konvensiyasının, həmçinin digər beynəlxalq konvensiyaların həyata keçirməsi qeyri-mümkündür. "Bəli, Rusiya bu konvensiyaya qoşulmayıb və heç bir zaman da qoşulmayıcaq. Ottava Konvensiyası faktiki olaraq, minaların istehsalını və minalardan istifadəni qadağan edir. Bu isə müharibə şəraitində olan Ukraynanın vəziyyətini daha da ağırlaşdırıb. Rusiya Ukraynada cəbhə xətti boyunca kifayət qədər orazını minalayıb. Ukrayna nəyin bahasına olursa-olsun rus ordusunun ireliliyinin qarşısını almalıdır.

Məhz bu səbəbdən Kiyev konvensiyadan çıxmak niyyətindədir. Şərqi Avropanın də eyni addımı atmaq istəyir. Bu, təbii ki, Rusiya qorxusundan qaynaqlanır. Həmin ölkələrdə hesab edirlər ki, nə zamansa Rusiya onları

ərazilərinə də hücumlar təşkil edə bilər," - deyə A.Nərimanlı vurğulayıb.

Azərbaycan konvensiyaya qoşulmayıb, amma...

Ermenistan yalnız işgal dövründə deyil, həmçinin 44 günlük savaş bitdikdən sonra da ərazilərimizdə mina basdırmağa davam edib. Qeyd edək ki, müharibədən sonra Laçında, eləcə də Qarabağın dağlıq ərazilərindən xeyli sayıda piyada əleyhine minalar aşkarlanıb ki, onlar 2021-ci ildə Ermənistanda istehsal olunan minalardır. Torpaqlarımız Ermenistan tərəfindən 1 milyondan çox minə və naməlum sayıda partlamış hərbi sursatı cırıldırıblar. Bu səbəbdən 2020-ci il Vətən müharibəsindən indiyədək 399 nofər hələk olub və ya yaralanıb. Bütün bu hallara sakit qalmış qeyri-mümkündür və Azərbaycan Ermenistani bu cür əmələrinə görə cəzalandırmaq üçün beynəlxalq hüququn prosedur qaydalarına baş vurmaqda qərarlıdır. A.Nərimanlının sözlərinə görə, mina təhlükəsi və mina terroru ilə bağlı məsələlər tekçə Ottava Konvensiyası ilə deyil, həmçinin digər beynəlxalq konvensiyalar ilə də tənzimlənir. "Müxtəlif beynəlxalq konvensiyalarda, xüsusi məhərabə əleyhiniən olan konvensiyalarda mina təhlükəsinin qarşısının alınmasının zəruriyyəti barədə müddəələr eks olunub. Azərbaycan və Ermənistən bu konvensiyaların bazılardırıq qoşulub. Hesab edirəm ki, Ottava Konvensiyasına qoşulmadan da Ermənistən uzunmüddəti mina terroru ilə bağlı beynəlxalq ictimaiyyət qarşısında məsələ qaldırıb. Ölkəmizin imza atıldıq beynəlxalq konvensiyaları bu istiqamətdə addım atmaq imkan verir. Azərbaycan artıq beynəlxalq məhkəmələrdə bir neçə dəfə bu barədə məsələ qaldırıb. O ki qaldı Ermenistan öz cinayətlərinə görə cəzalandırılması məsələsinə, bu, beynəlxalq hüququn normalardan da çox beynəlxalq güc mərkəzlərinin mövzeyindən asılıdır".

Yunis ABDULLAYEV

Tramp-Netanyahu görüşü nə vəd edir?

Züriyə Qarayeva: Görüş Yaxın Şərqdə güc balansının gələcək trayektoriyasını müəyyən edə bilər

N.BAYRAMLI

İsrail və İran arasında 12 gün davam edən münaqışdan sonra proseslərin hənsi məcərəda inkişaf edəcəyi beynəlxalq ictimaiyyətin diqqət mərkəzindədir. Çünkü ABŞ Prezidenti Donald Tramp çağırışında tərəflər arasında atəşkəs olda edilsə də, qarşılıqlı boyanatlar hələ də davam etməkdədir.

Bütün dünyada "III Dünya müharibəsinin startı" adlandırdığı münaqışa dayanırsı da, əldə olunan atəşkəs müvəqqəti status daşıyacağı və ya sonradan davamlı rəsədləşmələrə yol açacağı hələ ki, dəqiq məlum deyil. Qeyd edək ki, Qəribin bir çox analitiklərin atəşkəsini münaqışının mahiyyətinin deyişməsi təhlükəsindən qaynaqlandığını iddia edirlər. Bildirilir ki, qarşidurmanın qisə müddət çəkəcəyi qədəm qoyma - bu isə ağır nöticələr və edir. Hətta bezi siyasi mərkəzlər qarşidurmanın coğrafiyəsinin genişlənmə təhlükəsinin anonsunu verirdi. Ərəb Ligişinin boyanatları, rəsmi Tehrən verdiyi cavablar, ABŞ və İsrailin addımları da göstərirdi ki, müqasə böyüyə bilər. Bunu dayandırmaq üçün isə ilkin addım kimi atəşkəs nail olmaq olduqca vacib əhəmiyyətli dayışır.

Bütün bunların fonundan İsrailin Baş naziri Benyamin Netanyahu yaxın günlərdə Vaşinqtona sefər edəcək və iyulun 7-də Ağ Evde ABŞ Prezidenti Donald Tramp dənisişlər aparacaq. ABŞ və İsrail liderləri arasında gözənlənilər görüşün gündəliyi hələlik təfərruatlı şəkildə açıqlanmayıb. Bununla belə, tərəflərin ilk növbədə İran və Qəzza zolaqətərafındakı vəziyyəti müzakiro edəcək gözənlənilər.

Mövzü ilə bağlı qəzetiñə açıqlama verən politoloq Züriyə Qarayeva bildirib ki, iyulun 7-də Ağ Evde ABŞ Prezidenti Donald Tramp və İsrailin Baş naziri Benyamin Netanyahu arasında keçiriləcək görüş, Yaxın Şərq regionunda artan gərginlik, xüsusi İranla bağlı təhlükəsizlik çəqışları fənnində müüm geosisi hadisə kimi qiymətləndirilir. Bu görüşün əsasən mövzularından biri Qəzza zolaqətərafındakı səfər və İranla birgə boyanat və ya yeni sanksiya siqnalı istisna edilmər".

gündə davam edən hərbi əməliyyatların dayandırılması və girov mübadiləsi prosesi olacaq. Onun sözlərinin görə, Tramp administrasiyası Misir və Qətərlər birgə vəsiyyətli formata məhrəhəli atəşkəs planı üzrə işləyir. Bu plan hem İsrailin təhlükəsizlik tələblərini, hem də Fələstin tərəfinin humanitar ehtiyaclarını nəzərə alıb. Bütün bunların fənnindən işləyəcək tədbirlər barədə razılıqla olacaq.

Politoloq qeyd edib ki, görüsə, hemçinin İranın nüvə programı və regional təsiri məsələləri geniş şəkildə müzakirə ediləcək: "Tramp prezidentliyə qayğısı fununda ABŞ-İsrail münasibətləri yenidən dəfə sort İran strategiyası üzrə kurulur. Bu kontekstdə Tehran üzrə iqtisadi və diplomatik təzyiqlərin gücləndirilməsi, eyni zamanda hərbi ssenarilərin işləməsi etibarlı olunur. Tərəflər İranın Suriyada, Livanda, Yemendəki fəaliyyətlərinə də təhlükə mənbəyi kimi qiymətləndirərək, regional müttəfiqlərlərə tədbirlər barədə razılıqla olacaq".

Z.Qarayeva hesab edir ki, bu görüş İsrailin daxili siyasi vəziyyətində Netanyahu dəstək məqsədi

